
Iława, st. I, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 171-172

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

GLUCHOŁAZY, gm. *loco*, woj. opolskie

- miasto

Ratownicze badania wykopaliskowe u zbiegu ulic Warszawskiej i Basztowej przeprowadzili w dniach od 18 do 20 października pracownicy Muzeum w Nysie – mgr Waław Romiński i Mariusz Krawczyk.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, s. 325-328.

Głuponie, st. 6, pow. Nowy Tomyśl, woj. wielkopolskie, AZP 53-22/6 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

GORAJ, st. 8, gm. *loco*, woj. lubelskie, AZP 88-82/3

- osada późnośredniowieczna (XIV-XV w.)
- osada z okresu nowożytnego (XIX-XX w.)

Badania wykopaliskowe kierowane przez mgr. Józefa Niedźwiedzia (d. Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie, ob. Oddział Terenowy NID w Lublinie) miały charakter nadzoru archeologicznego podczas robót ziemnych związanych z budową budynku mieszkalnego, a następnie badań interwencyjnych po odsłonięciu obiektów ziemnych i zabytków ruchomych. Badania archeologiczne realizowane były w obszarze historycznej zabudowy osady Goraj (dawne miasto), przy ul. Targowej i finansowane przez inwestora prywatnego.

Łącznie przebadano powierzchnię około 1 ara i odnotowano obecność 2 obiektów ziemnych. Najciekawszym odkryciem okazała się jama zasobowa – piwniczka (ob. nr 1), w której zarejestrowano fragmenty spróchniałego drewna oraz kilka fragmentów ceramiki pochodzącej z dwóch naczyń (garnka i misy) datowanych na okres średniowiecza (XIV-XV w.). Drugim odsłoniętym obiektem była prostokątna jama gospodarcza, w której odnaleziono drobne fragmenty ceramiki z okresu nowożytnego (XIX-XX w.) oraz fragmenty zgniętego drewna po zniszczonych konstrukcjach.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w WUOZ Lublin, Delegatura w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju.

IŁAWA, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto (XV w.)
- cmentarz (XVIII w.)

Nadzory archeologiczne przy rozbudowie pawilonu gastronomicznego, przeprowadzone w terminie od 18 grudnia 1998 r. do 22 stycznia 1999 r. przez mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestora prywatnego. Pierwszy sezon badań. Nadzorowano powierzchnię około 65 m².

Prace w obrębie wykopu 7 prowadzono dwuetapowo. W pierwszym etapie nadzorowano wykop od strony północnej istniejącego pawilonu. Wykonano tu dwa płytkie wąskoprzestrzenne wykopy o długości 5,6 i 6 m. Ich głębokość nie przekroczyła 1 m. Pozostałe dwa boki dobudowywanej części pawilonu stanowią istniejące już ściany tego budynku. Ponieważ dostawiany fragment nie ma podpiwniczenia, głębokość wykopów była bardzo niewielka i praktycznie wykonano je w XX-wiecznych nawarstwieniach zasypiskowych. Ze względu na niewielką głębokość wykopów nie wystąpiły tu nawarstwienia starsze, ani nawet pojedyncze fragmenty kości ludzkich, które wskazywałyby na fakt, iż w miejscu tym znajdował się cmentarz. Materiał zabytkowy nie wystąpił.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do wykopu wykonanego od strony południowej istniejącego pawilonu. Wytyczono wykop o wymiarach 7,9 x 10 x 5,5 m. Jako że w miejscu

tym zaprojektowano niewielką piwniczkę do przechowywania beczek z napojami, wykop wykonano do głębokości ca 2 m. Ze względu na liczne elementy uzbrojenia terenu w tym miejscu oraz biegnącą nitkę kanalizacji, znajdujące się w tym rejonie nawarstwienia stratygraficzne uległy niemal całkowitemu zniszczeniu i przemieszaniu. W stropie wykopu wystąpiły warstwy zasypowe w postaci szarej piaszczystej ziemi z nielicznym gruzem. Warstwa ta zalegała do głębokości 0,7 m. Od 0,7 do 0,9 m wystąpiła warstwa gruzu z zaprawą, a od 0,9 do 1,4-1,5 m szara, silnie spłaszczona ziemia będąca pierwotnym poziomem użytkowym na terenie cmentarza. W spągu wykopu wystąpiły żółte piaski przemieszane z żółtą i jasnobrunatną gliną, będące częściowo nawarstwieniami calcowymi. W warstwach tych zalegają prawdopodobnie pochówki w układzie anatomicznym. Podkreślić należy, iż na głębokości, do której wykonano omawiany wykop, nie wystąpiły pochówki w układzie anatomicznym. Zalegały tu natomiast kości ludzkie w układzie bezładnym. Sytuacja taka powstała na skutek prowadzonych wcześniej w tym rejonie prac ziemnych, które musiały częściowo zniszczyć kilka pochówków szkieletowych. Materiał zabytkowy nie wystąpił.

Przeprowadzone nadzory potwierdziły, iż na terenie dzisiejszego parku istniał cmentarz szkieletowy, który funkcjonował od początków powstania miasta, to jest od późnego średniowiecza, aż do czasów nowożytnych (nawet do początku XVIII w.). Pochówki zalegają zapewne na głębokości przekraczającej 2 m od obecnej powierzchni terenu. Niestety w obrębie nadzorowanego wykopu nie udało się uchwycić ani jednego wkopu grobowego. Wykonane nadzory potwierdziły też sytuację, która została zarejestrowana zarówno w obrębie wykopu 5, jak też wykopu 6, czyli fakt zalegania pochówków na stosunkowo dużej głębokości. Podobnie jak to miało miejsce w przypadku dwóch poprzednich wykopów, tak i tutaj materiał zabytkowy praktycznie nie wstąpił. Niemniej należy w dalszym ciągu ściśle nadzorować wszelkie prace ziemne prowadzone w obrębie nieistniejącego już cmentarza, nawet te o niewielkiej głębokości.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

ŁAWA, st. I, wyk. 8, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- osada średniowieczna – XV w.
- miasto nowożytne XIX-XX w.

Ratownicze badania wykopaliskowe przeprowadzone zostały w związku z planowaną w tym miejscu budową kamienicy mieszkalno-użytkowej. Finansowane one były przez Ławskie Przedsiębiorstwo Budowlane „IPB”. Prace wykopaliskowe wykonane zostały w terminie od 6 lipca do 30 sierpnia i kierowali nimi Zbigniew Kobyliński i Dariusz Krasnodębski (autor sprawozdania) z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Powierzchnia przebadanego obszaru wynosiła około 700 m². Pierwszy sezon badań.

Stanowisko znajduje się na terenie działki 177 przy ul. Niepodległości 2, położonej w centrum współczesnego miasta, u zbiegu ulic Niepodległości i Kazimierza Jagiellończyka.

Jak wynika z planów miejskich, sporządzonych na początku XIX wieku, rejon badań stanowił granicę średniowiecznego przedmieścia, otoczonego wałem ziemnym (*Kleine Erdwallung*), znajdującym się w rejonie dzisiejszej ulicy Jagiellończyka. Pod koniec XIX lub na początku XX wieku działka ta została zabudowana i do roku 1945 znajdowały się w tym miejscu dwie piętrowe kamienice mieszkalne z użytkowym parterem. W wyniku działań wojennych i późniejszego niszczenia świadectw niemieckiej kultury na terenach dawnych Prus Wschodnich, budynki zostały spalone i zrównane z ziemią. Na początku lat 60-tych wybudowano tu parterowy pawilon, mieszczący restaurację „Marago”. W czasie prac wykopaliskowych natrafiono na doskonale zachowane kamienno-ceglane piwnice, w których zalegała warstwa gruzu z olbrzymią ilością różnego rodzaju przedmiotów użyt-